

. "¿Voleu ésser universals?, conservau l'aire de família", aconsellava Joan Alcover. Mai no l'ha perdut, el poeta, aquest aire de família, i és per això que la seva obra trascendeix qualsevol casta de localisme. Eivissa no és per a ell un pur sentiment, una nostàlgia, ni, molt menys, una simple superfície pintoresca. És, ben al contrari, el propi somni, la realitat d'uns dies que passen empenyent la història d'un poble; la realitat d'uns homes que perpetuen una vida, una lluita i una mort; la realitat d'un horitzó retalladíssim i concret, a freqüència del qual el poeta endevina aquell Déu final al·ludit en un dels seus poemes més bells i de més ampla alenada.

L'obra poètica de Marià Villangómez és, doncs, inseparable de la seva pròpia insularitat eivissenca, el coneixement minuciós de la qual es fa patent en les proses tan serenes i alhora tan emotives de *L'any en estampes* o en l'erudició alada del *Llibre d'Eivissa*. Però és inseparable també d'una ferma consciència civil.

Josep Maria Llopart. EIVISSA num. 10 (1980)

. Eivissa, "illa fidel", la "terra d'amor, de pau, de solitud", amb el vent i la pluja, el crepuscle i la claror, la lluna, el cel i la muntanya, l'abril, la "cabellera esparsa" dels arbres... tenen l'atenció permanent, més substantiva i d'essències que sensual, del poeta. La malenconia preval en la mirada interioritzada, baldament sigui el *goig* el mot repetit davant de la bellesa del camp o -no tant sovint- de les murades, Dalt Vila, sa Penya o la Marina. "La poesia és poesia i res més, una emoció diferent, una nova categoria, que vol, encara, ésser expressada. Tot això suposa algun goig. ¿Quina raó d'existir tindrien els versos sense la mica de goig que els acompanya?", segons que reflexiona el propi escriptor. Aquest goig o, més ben dit, aquest goig recreat, a pesar d'algunes cabòries existencials (mort, absurditat, dolor) i gràcies a una meditada i joiosa contemplació de l'àmbit illenc, plana per damunt de tota l'obra poètica, i s'enfila fins i tot al tema amorós, més somniat que no pas aconseguit.

De fet, la paraula "amor" és clau en la poesia de Villangómez. "Amor" davant la terra nadiua, "amor" com a actitud que ho abasta tot, com a solidaritat amb l'home i la realitat:

"Éssers, coses, us estimo, ja ho sabeu,
només que sigueu una mica accessibles a l'amor."

Josep M. Sala-Valldaura. EIVISSA, num. 10 (1980)

.Hi ha un tipus de poesia que no pretén assolir una reflexió poètica profunda sobre els mites de l'home, el cel i la terra. Per això deixa de banda aquests temes bellugadissos i es concentra en l'espectacle del món, tal com

es representa en el mirall -arrezerat i fins i tot egoista- del cor. Marià Villangómez (Eivissa, 1913) és un d'aquests mesuradors de la pressió interior. Així, la seva poesia copsa pulsacions, estremiments, petites benediccions i petites nafres, en un catàleg quotidià d'absències i desigs. Per manifestar-se li basta una balcó, una bon tros de cel i un bon tros de terra -l'illa petita i assolellada d'Eivissa-. Li basta també el misteri cíclic de les benaurances i les angúnies dels somnis.

Bon coneixedor de la millor tradició poètica universal, les seves belles i rigoroses traduccions de poesia inclouen des dels sonets de Shakespeare a poetes com Keats, Baudelaire, Yeats, Saint-John Perse, Ponge i Dylan Thomas. I aquest coneixement l'ha convençut que només les velles paraules, les paraules alhora transparents i carregades de memòria -mar, casa, veles, mirall o somni-, poden transformar en llum el que no és més que sang i silenci. Per al poeta aquesta transformació és simplement un prodigi. Però potser caldria parlar més aviat de paciència. Una paciència senzilla i misteriosa.

Eduard Jordà. EL PAÍS, 18-I-1987

.Una illa de silenci. Ara voldria un glop de gin -tot i que no m'agrada- per a celebrar el triomf del poeta Marià Villangómez i Llobet, el triomf de la paraula, del record de la paraula, del record, de tot allò que resulta entranyable, el triomf de l'home i de la terra, a Eivissa. "Jo sempre he viscut a Eivissa", li he sentit dir a Villangómez, "i he vestit la meva poesia a partir de les realitats que he conegut, l'Eivissa rural de la meva infantesa, la solitud, la frontera sala da de la mar". "Allò eren altres temps", llegim al poema *El vell*, "i tanmateix tot aquest cel s'abocava damunt la nostra joventut". Eivissa és encara una noia de sal, davant les llacunes blavenques, sota aquest cel de vidre, una al.lota encamellada damunt els blanquíssims pics de la salina. I per allà, sota un capell de palla o un mantell negre, s'hi engronsa encara la realitat acaronada de records que Villangómez explicava. El paisatge fet de poesia i humanitzat, tot superant el mestratge de l'escola mallorquina, per la via de les formes noucentistes, de López Picó, de Carles Riba, de Josep Carner, paisatge metafísic, paisatge amb figura.

Pau Faner. Diari de Barcelona, 9-V-1989

.Villangómez se forma en Barcelona y allí hay que ir a buscar las raíces más profundas de su trayectoria. Esas raíces que junto a las que brotan de su propia tierra, rastreamos en todos y en cada uno de sus libros. En Barcelona cursa estudios de Derecho y entra en contacto con autores como Triadú, Perucho, Riba, Foix o Marià Manent.

Su formación se va a nutrir también de algunos nombres concretos de la literatura contemporánea en lengua castellana, entre los que hay que destacar a Antonio Machado, Pedro Salinas, García Lorca y Jorge Guillén. A este último lo conocerá personalmente, allá por los años cincuenta, durante unas vacaciones que el autor de *Cántico* pasará en el pueblo ibicenco de San Antonio Abad.

Hemos recordado el tono fundamentalmente lírico de sus primeros libros, pero bien puede decirse que un lirismo fluído y profundo es la constante que aparece de forma más o menos subterránea a lo largo de todos sus libros de versos. Si bien alguna obra -concretamente *El cop a la terra*, título de resonancias machadianas- recuerda la poesía social de la época, en todo momento los temas y las obsesiones primeras del poeta son otras. En este libro toda la humanidad se hace sentir en el mundo propio, en una tierra que está como recién descubierta o fundada por el hombre. Pero sus preocupaciones primeras están dirigidas hacia los problemas esenciales del ser, que teme, espera o simplemente goza en su hora existencial. Poesía, al mismo tiempo y siempre, de hondos significados cósmicos.

Antonio Colinas. La Prensa de Ibiza, 14-V-1989

B I B L I O G R A F I A

**POESIA

- Terra i somni. Editorial Moll. Palma de Mallorca, 1948.
- Elegies i paisatges. Eivissa, 1949.
- Els dies. Editorial Barcino. Barcelona, 1950.
- Els béns incompatibles. Torrell de Reus. Barcelona, 1954.
- Sonets de Balansat. Ossa Menor. Barcelona, 1956.
- La miranda. Editorial Moll. Palma de Mallorca, 1958.
- El cop a la terra. Editorial Moll. Palma de mallorca, 1962.
- Declarat amb el vent. Editorial Barcino. Barcelona, 1963.

**TRADUCCIONS

- Versions de poesia moderna. Edicions Polígrafa. Barcelona, 1971.
- Recull de versions poètiques. Institut d'Estudis Eivissencs, 1974.
- Noves versions de poesia anglesa i francesa. Editorial Moll. Palma de Mallorca, 1977.
- S'assemblea de ses dones. Edicions Itaca. Eivissa, 1978.
- Darrers versos i altres poemes de Jules Laforgue. Edicions 62. Barcelona, 1979.
- W.B. Yeats: trenta-quatre poemes. Quaderns Crema. Barcelona, 1983.
- Guillaume Apollinaire: poemes. Quaderns Crema. Barcelona, 1983.

-Versions de "Isabel o el test d'alfàbrega" i "La vigília de Santa Agnès" de John Keats. Edicions del Mall. Barcelona, 1984.

-Altres ales sobre una veu. Institut d'Estudis Eivissencs, 1985.

-La crida dels arbres (d'Antonio Colinas). Elfos Edicions. Barcelona, 1988.

-Obres completes. Versions de poesia. Editorial Columna. Barcelona, 1991.

**PROSA, TEATRE

-Ibiza i Formentera. Panorama Balear. Palma de Mallorca, 1955.

-Llibre d'Eivissa. Editorial Selecta. Barcelona, 1957.

-Eivissa: la terra, la història, la gent. Editorial Selecta. Barcelona, 1974.

-Alguns escrits sobre les Pitiüses. Institut d'Estudis Eivissencs, 1981

-És més alt embruixament / Se suspèn la funció. Institut d'Estudis Eivissencs, 1983.

-D'adés i d'ahir. Institut d'Estudis Eivissencs, 1988.